

This is an authorized translation of
THE JAPANESE MIND
by E. T. H. Clarke, in Japanese Philosophy and Culture
Charles A. Moore, editor

جان ژاپنی

فرهنگ معاصر ۳

چارلز ا. مور

ع. پاشایی

جان ژاپنی

نشر نگاه معاصر

پیشگفتار مترجم

در پیشگفتار و مقدمه‌ی ویراستار انگلیسی‌گفتنی‌های لازم درباره‌ی این کتاب گفته شده است. از این رو، من فقط به یکی دو اشاره بسنده می‌کنم.

- به استثنای دو مقاله، مقالات کتاب را نامداران ژاپنی نوشته‌اند. در برخی مقالات مباحثی هست که امروزه دیگر اندکی بوی کهنگی می‌دهد، یا متناسب یکی دو دهه‌ی پس از جنگ دوم است. این عیب می‌بود، اما هنرش: دیدن فرهنگ و اندیشه‌ی ژاپنی‌ها از دریچه‌ی چشم فرهیختگان صاحب‌نظر ژاپنی. هر استادی کوشیده است که در یک مقاله تا آن‌جا که مقدور بوده کم‌تر ناگفته‌یی به جا بگذارد، و بی‌هیچ پیش‌داوری مباحثی را طرح کند که باب برخی از آن‌ها هنوز در این میدان باز است.
- فقط یک مقاله از متن را حذف کرده‌ام چون مبتنی بر آمارهایی بود که اکنون

نزدیک به چهل سال از کاربرد آن‌ها گذشته است. اما به جای آن مقاله‌ی بوشی‌دو را گذاشته‌ام که در یک مقاله مفصلاً و در یکی دو مقاله‌ی دیگر اشاراتی به آن شده بود.

- شاید در حدود نود در صد «یادداشت‌ها» را ترجمه کرده‌ام، هرچند برخی این کار مرا نمی‌پسندند. این کار را برای این کردم که در آن‌ها گفتنی‌هایی بود که ضروری بود خواننده‌ی فارسی آن‌ها را بداند.
- می‌شد ارجاعات به دو کتاب را از ترجمه‌ی فارسی آن‌ها آورد، اما پس از مراجعه‌ی به آن‌ها دریافتم که آن برگردان‌ها ناتوان‌تر از برگردان من‌اند. این بود که از خیرشان گذشتم.
- جای یکی دو فصل را هم تغییر داده‌ام چون به نظرم این طور مفیدتر آمد.
- توضیح مشروح فارسی‌نوشت نام‌ها و واژگان سنسکریت و چینی و ژاپنی را در کتاب‌های دیگرم آورده‌ام، از این رو این جا فقط به فارسی‌نوشت چند حرف اشاره می‌کنم.
- در سنسکریت: $\bar{A}$ (آ)، A (ا)، U (و)، $\bar{U}$ (و)، $\bar{S}$ (ش)، S (ش)؛ C (ج)؛
- در ژاپنی: O (و)، $\bar{O}$ (و، ی کشیده)، U (و)، $\bar{U}$ (و)، Ei (ی، به).

ناسپاسی است اگر سپاسگزار آقای اکبر قنبری، ناشر و مدیر محترم نشر نگاه معاصر نباشم که در چاپ دقیق کتاب از هیچ نکته فروگذار نکرده‌اند.

ع. پاشایی

تهران، بهمن ۱۳۸۰

پیشگفتار

با انتشار این مجلد یک مجموعه‌ی سه جلدی کامل می‌شود تا اصول و ارکان فلسفه‌ها و فرهنگ‌های چین و هند و ژاپن در دسترس غیرشرقی‌ها قرار گیرد. این سومین کتاب از این سلسله انتشارات است.

این مجلد مثل دو کتاب دیگر اختصاصاً مرکب از مقالاتی است که تمام یا بخش‌هایی از آن‌ها از کتاب‌هایی گرفته شده‌اند که حاصل چهار کنفرانس فیلسوفان شرق-غرب است که در دانشگاه هاوایی در سال‌های ۱۹۳۹، ۱۹۴۹، ۱۹۶۴ برگزار شد. تمام مقالات این سه مجلد از کسانی است که خود در این کنفرانس‌ها شرکت داشتند.

شما همه‌ی مقالاتی را که در کنفرانس‌های مربوط به ژاپن ارائه شده بود

این جا نمی‌بینید، چون به دلایل عملی می‌بایست از میان آن‌ها انتخاب‌هایی صورت گیرد.

فصل‌های این کتاب را دانشمندان برجسته‌ی ژاپنی نوشته‌اند که در کارشان - مثل نویسندگان آن دو کتاب دیگر - نه فقط بالاترین توانایی ممکن را در فهم عقلی فلسفه‌ی ژاپنی عرضه می‌کنند بل که آن فلسفه را در فرهنگ‌شان نیز زندگی می‌کنند. البته برخی دانشمندان به این وابستگی انحصاری که نویسنده‌ی شرقی فرهنگ خود را تفسیر کند معترضند، و فکر می‌کنند آن‌که از بیرون به این فرهنگ نگاه می‌کند شاید در تعبیر آن عینی‌تر و کم‌تر ایدئالیستی رفتار کند. اما، خوب یا بد، سیاست این کنفرانس‌ها این بوده که می‌باید ملت‌های دیگر را همان‌طور فهمید که آن‌ها خودشان را می‌فهمند، و فصول این کتاب نشان‌دهنده‌ی این فلسفه‌اند ....

چارلز ا. مور

هونولولو

۲۳ ژانویه ۱۹۶۷

۱. دو مجلد دیگر، یکی جان چینی است و دیگری جان هندی. م.

فهرست مطالب

پیشگفتار مترجم / ۷

پیشگفتار ویراستار / ۹

مقدمه / ۱۷

ساکاماکی شوئوزو:

شین تُو: قوم‌مداری ژاپنی / ۲۳

هانایاما شین شو:

آیین بودای یک‌مردونه‌ی بزرگ (مهایانه) / ۴۱

میاموتو شوسون:

رابطه‌ی نظریه‌ی فلسفی با امور عملی در ژاپن / ۷۳

یوکاوا هیده‌کی:

روند جدید تمدن غربی و ویژگی‌های فرهنگی در ژاپن / ۱۱۱

سوزوکی دایسیتز تی تارو:

عقل و شهود در فلسفه‌ی بودایی / ۱۳۵

جان ژاپنی

۱۲

کیشی موتو هیده‌ئو :

برخی نشانه‌های فرهنگی و دینی ژاپنی / ۲۱۵

سوزوکی دایستز تی تارو :

تعبیر تجربه‌ی دن / ۲۳۵

ناکامورا هاجیمه :

سیماهای بنیادی اندیشه‌ی حقوقی، سیاسی و اقتصادی ژاپن / ۲۶۹

اوندها یوشی فومی :

پایگاه فرد در فلسفه‌ی بودایی مهایانه / ۳۰۵

ناکامورا هاجیمه :

آگاهی از فردی و کلی در میان ژاپنی‌ها / ۳۳۵

هوری ایچی‌رو :

پیدایی خودآگاهی فردی در دین ژاپنی و تبدل‌های تاریخی آن / ۳۷۳

فوروکاوا تیشی :

فرد در اخلاق ژاپنی / ۴۱۹

کالیکات، مارتین سی. :

بوشی‌دو / ۴۴۷

کوساکا ماساکی :

پایگاه و نقش فرد در جامعه‌ی ژاپنی / ۴۶۳

مور، چارلز ا. :

جان معماوار ژاپنی / ۴۹۳

نمایه‌ی نام‌ها و مفهوم‌ها / ۵۳۹